

בעניין : **בן ניידורף ת"ז 065954810**
באמצעות באי כוחם עורכי הדין
אמיר שאשא ו/או ליאור צמח
ו/או אילנה פרידמן – שאשא ו/או תמי לוי – יטח
ו/או יעל שפיץ – עזרא ו/או מורן כהן
מרח' הפקדון 1 חיפה, ת"ד 502 מיקוד 31000
טלפון : 04-8530540, פקס : 04-8530555
Email: ts@ts-lawfirm.co.il

התובע

- נ ג ד -

מדינת ישראל – צבא הגנה לישראל
באמצעות פרקליטות מחוז תל אביב

הנתבעת

תובענה ייצוגית

(בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות תשס"ו - 2006)

תובענה זו מוגשת בד בבד עם בקשה להכרה בתובענה זו כתובענה ייצוגית (להלן: "**הבקשה**").

1. כל הטענות הנטענות בתובענה זו נטענות בהשלמה ו/או לחלופין בהתאם להקשר הדברים והדבקים.
2. אין באמור בכל האמור בתובענה זו, כדי להעביר את נטל הראיה ו/או נטל ההוכחה על התובע מקום בו נטל זה מוטל על הנתבעת.
3. הכותרות בתובענה זו הינן לצרכי נוחיות בלבד ואין לייחס להן משמעות פרשנית כלשהי.
4. כרך נספחי הבקשה הינו כרך נספחי התובענה, בהתאמה.

א. תמצית התובענה בקליפת אגוז

5. התובע הינו סרן בשירות הקבע של צבא הגנה לישראל, היינו בשירותה של הנתבעת.

6. התובע יטען, כי בדומה לחברי הקבוצה האחרים משרתי הקבע בצה"ל וגימלאי צה"ל, **מנכה הנתבעת משכרו**, מידי חודש, **תשלום כפוי** בסכום לא מבוטל המגיע כיום כדי 94 ₪ לחודש ולמעלה מ – 1000 ₪ **בשנה**.

התובע יטען, כי תשלום זה מועבר על פי מצגי הנתבעת לידי חֶבֶר וחברות הביטוח כהגדרתן בתובענה זו, לכאורה בגין פרמיות פוליסת ביטוח חיים קבוצתית.

7. התובע יטען, כי פנה פעם אחר פעם לנתבעת, לחֶבֶר ולחברות הביטוח, בבקשה לבטל את פוליסת הביטוח ואת החיובים הכפויים ונענה שהוא אינו רשאי לעשות כן!

8. התובע יטען, כי בשים לב שהתובע וחברי הקבוצה נושאים בתשלום פרמיות ביטוח החיים, בדרך של ניכוי כפוי משכרם החודשי, הרי עצם כפייתו והעדר אפשרות לבטלו **עומדים בניגוד להוראות כל דין, לרבות חוק חוזה ביטוח, תקנות הביטוח על עסקי הביטוח (ביטוח חיים קבוצתי), התשנ"ג 1993, חוק יסוד כבוד האדם וחירותו, חוק הגנת השכר ועוד**.

התובע עותר, בשמו ובשם הקבוצה, להשבת הכספים שנגבו ביתר, לכל חברי הקבוצה.

הגבייה האמורה נהוגה בידי הנתבעת מזה שנים ואולם לאור הוראות החוק, המעניקות "הנחה" לרשויות לרבות המדינה, מצומצמת דרישת ההשבה במסגרת התובענה לתקופה של 24 חודשים בלבד בטרם הגשתה (להלן: "**תקופת התובענה**").

התובע מעריך את סכום התביעה הכספית האישית בעילה זו בסך נומינאלי של 2,165 ₪ (סכום חיוביו עד כה) ואת סכום הפרמיות שנגבו מחברי הקבוצה בתקופת התובענה בסך נומינאלי של כ – 40,000,000 ₪.

לעניין עילה זו בלבד, מבקש התובע להחריג מכלל הקבוצה את גימלאי צה"ל שעניינם נדון בבקשה ובתובענה נפרדת כנגד הנתבעת.

9. התובע יטען, כי הנתבעת הגדילה לעשות וברבות השנים **הגדילה את סכום הניכוי הכפוי, שלא בהתאם לתנאי הפוליסה**, משמע גבתה מהתובע ויתר חברי הקבוצה אף מעבר לסכומי הפרמיות הנקובים בפוליסה.

התובע יטען, כי המדובר **בגביית יתר, ללא כל אחיזה שבדין, בניגוד לתנאי הפוליסה**, ועילה זו נפרדת ונוספת כמובן על הטענה כי המדובר בתשלום כפוי אשר כולו עומד בניגוד להוראות הדין.

התובע מעריך את סכום תובענתו האישית בעילה זו בסך נומינאלי של 483 ש"ח, ואת סכום הפרמיות ביתר שנגבו מחברי הקבוצה בתקופת התובענה בסך של כ- 33,810,000 ₪.

10. אמנם, כבוד בית המשפט מנוע מלהורות על השבה לתקופה העולה על תקופת התובענה ואולם ברור כי הנזק שנגרם לקבוצה גדול מהסכום הנתבע במסגרת תובענה ייצוגית זו, ולאור חובותיה של הנתבעת כרשות מנהלית לרבות חובותיה לנהוג בהגינות, בסבירות

ובהתאם להוראות כל דין, מוטב היה כי הנתבעת תפעל לפצות את הקבוצה בגין מלוא תקופת הגבייה הבלתי חוקית, בדרך של השבת הסכומים המלאים שנגבו ו/או בכל דרך עליה יורה כבוד בית המשפט.

11. יצויין, כי בד בבד עם הגשת בקשה ותובענה זו מוגשת בקשה ותובענה כנגד חֶבֶר וחברות הביטוח, כנגדן עומדות לתובע ולחברי הקבוצה טענות נוספות וסעדים נוספים אשר הזכאות להם כשירה להתברר כתובענה ייצוגית.

12. להלן נרחיב ונפרט אודות ההיבטים העובדתיים והמשפטיים של התובענה.

ב. הצדדים ופתח דבר

13. התובע מר בן ניידורף, סרן בצבא הגנה לישראל, הינו בעל תואר ראשון במדעי המחשב התגייס לצה"ל במסגרת מסלול העתודה האקדמית והחל את שירות הקבע בשנת 2007.

בנוסף, למד התובע תואר שני בלימודי משפט באוניברסיטת בר אילן, והוא עומד בפני השלמת חובותיו במסלול זה.

התובע הינו חבר הקבוצה וכשיר לטענתו לשמש כתובע מייצג לצורכי תובענה זו.

14. הנתבעת, הינה מדינת ישראל ולשירותה התנדב התובע, והיא זו הנושאת בשכרו ובשכרם של יתר חברי הקבוצה המשרתים שירות קבע בצבאה.

15. התובע יטען, כי לצורכי תובענה זו יש מקום להתוודע לשלושה גופים נוספים: חברת מגדל, חברת כלל וחֶבֶר.

מגדל חברה לביטוח בע"מ (לעיל ולהלן: "**חברת מגדל**") הינה חברה פרטית מחויבת במאזן ותאגיד מבטח כמשמעות מונח זה בחוק הפיקוח על עסקי הביטוח, התשמ"א - 1981.

כלל חברה לביטוח בע"מ (לעיל ולהלן: "**חברת כלל**") הינה חברה פרטית מחויבת במאזן ותאגיד מבטח כמשמעות מונח זה בחוק הפיקוח על עסקי הביטוח, התשמ"א - 1981.

חברת מגדל וחברת כלל הינן המבטח בפוליסה נשוא התובענה, לרבות על פי מצגיהן, מצגי חֶבֶר ומצגי הנתבעת¹ והן תכוננה גם בשם כולל לעיל ולהלן "**חברות הביטוח**".

¹ ר' **נספח ו'** ו**נספח ז'** וסעיף 79 לתובענה זו.

התובע יטען, כי במקור נכרתה הפוליסה הקבוצתית עם חמש חברות ביטוח שונות, אך בהתאם למצגי חבר וחברות הביטוח, נותרו חברות הביטוח כמבטחות מכוח הפוליסה הנדונה.²

חבר משרתי הקבע והגימלאים בע"מ (לעיל ולהלן: "חבר"), הינה **חברה פרטית** מחויבת במאזן, המציגה עצמה כפועלת לטובת משרתי הקבע והגימלאים של צה"ל.

התובע יטען, כי כפי שיובהר בהמשך **חבר** כרתה עם חברות הביטוח את הפוליסה הנדונה.

16. עד כאן הצגת הנפשות העיקריות הפועלות בתובענה זו.

ג. הוראות הפיקוד העליון ופקודות המטכ"ל – המסגרת הנורמטיבית

17. התובע יטען, כי סעיף 2 (א) לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו - 1955 (להלן: "חוק השיפוט הצבאי") מסמיך את ראש המטה הכללי להתקין את הוראות הפיקוד העליון, באישור שר הביטחון, ולקבוע "עקרונות הנוגעים לארגון הצבא, למינהל, למשטר ולמשמעת בו ולהבטחת פעולתו התקינה".

18. התובע יטען, כי סעיף 2(ב) לחוק השיפוט הצבאי מסמיך את הרמטכ"ל להתקין פקודות מטכ"ל על מנת לקבוע פרטים בנושאים שהוסדרו בהוראות הפיקוד העליון.

התובע יטען, כי הן ההוראות והן הפקודות פטורות מפרסום ברשומות מכוח הוראת בסעיף 2 ב. לחוק האמור.

19. התובע יטען, כי סעיף 3 לחוק השיפוט הצבאי קובע **מדרג ברור בין הנורמות הנ"ל**, באופן שהוראות הפיקוד העליון גוברות על פקודות המטה הכללי.

20. התובע יטען, כי מעמדן הנורמטיבי של הוראות הפיקוד העליון מוטל בספק. למעשה, בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון ספק רב אם ניתן לראותן כדין לכל צורך אחר למעט חוק השיפוט הצבאי ולכל היותר יש הרואים בהוראות אלה משום חקיקת משנה.

התובע יטען, כי פקודות המטכ"ל מצויות בשלב נמוך יותר בהיררכיה הנורמטיבית.

21. התובע יטען, כי מכוח הסמכות האמורה נקבעו הוראות הפיקוד העליון הנוגעות לתנאי שירות משרתי הקבע, וכן נקבעו פקודות מטכ"ל הפורטות, לכאורה, הוראות אלה לפרטים.

² תיקי ביטוח החיים של חברת הסנה החתומה אף היא על ההסכם, הועברו במרוכז למשיבות 11 – 2.

ד. הוראות הפיקוד העליון ופקודות המטכ"ל הרלוונטיות לענייננו

22. התובע יטען, כי הוראת הפיקוד העליון 3.0501 מסדירה את תנאי השירות של משרתי הקבע בצה"ל.

- העתק הוראת הפיקוד העליון מצורף נספח א'.

23. התובע יטען, כי סעיף 18 להוראה זו קובע את דירוג השכר ורכיבי השכר של משרתי הקבע.

24. התובע יטען, כי הוראה זו, אינה קובעת כל אפשרות לבצע הפחתות ו/או ניכויים משכרו של משרת הקבע ומתירה לפקודות מטכ"ל לקבוע את שיעורי השכר, התוספות ותנאי התשלום, אך כמובן לא הפחתות מהשכר.

25. התובע יטען, כי פקודת המטכ"ל 36.0204 עוסקת בחֶבֶר.

- העתק פקודת מטכ"ל מספר 36.0204 מצורף נספח ב'.

26. התובע יטען, כי בתמצית, מאפשרת הפקודה את פעולתה של חֶבֶר, מטרותיה, פעולתם של חיילים כבעלי התפקידים בחֶבֶר תוך כדי שירותם הצבאי וכן את גביית דמי החבר מעמית חֶבֶר בדרך של ניכוי משכרם.

התובע יטען, כי נוכח הוראת הפיקוד העליון ופקודת המטכ"ל האמורה, כל אחת מהן בנפרד, ובוודאי נוכח המדרג הנורמטיבי ביניהן, הרי הצטרפות לחֶבֶר הינה על בסיס וולונטרי בלבד (בניגוד מוחלט לפרקטיקה הנוהגת כיום):

26.1. ראשית, מאחר והוראת הפיקוד העליון אינה מסמיכה את פקודת המטכ"ל לקבוע הפחתות ו/או הורדות חובה משכר משרתי הקבע.

26.2. שנית, פקודת המטכ"ל קובעת במפורש, כי נדרשת הצטרפות לחֶבֶר וכי רק העמיתים (לא כל משרתי הקבע) זכאים ליהנות מההטבות שתזוּם החברה לטובת עמיתיה.

26.3. שלישית, גם הדינים הכלליים העוסקים בדיני עבודה, לרבות חוק הגנת שכר עליו נרחיב בהמשך וכן הדינים העוסקים בהגנה על קניינו של אדם לרבות חוק יסוד כבוד האדם וחירותו, מחייבים פרשנות כאמור למעין חקיקת משנה זו.

התובע יטען, כי בראיון שערך יו"ר חֶבֶר היוצא בחודש אוגוסט 2009 לעיתון גלובס נשאל זה, "מה שיעור אנשי הקבע שבחרים לא להצטרף לחברה?" והשיב "אפס"³.

התובע יטען, כי נוכח השאלה והתשובה, נראה כי יו"ר חֶבֶר לא כפר בכך, כי אין חובה להצטרף לחבר, בניגוד לעמדת הנתבעת כפי שתובא להלן.

³ ר' נספח כה'.

27. התובע יטען, כי פקודת המטכ"ל האמורה, הדנה בחֶבֶר, מפנה לפקודת מטכ"ל נוספת העוסקת בביטוח חיים וביטוח תאונות אישיות שמספרה 36.0209.

- העתק פקודת מטכ"ל מספר 36.0209 מצורף נספח ג'.

28. התובע יטען, כי פקודה זו מתייחסת להסדרי הביטוח הקבוצתיים שיכולה ליזום חֶבֶר.

29. התובע יטען, כי כפי שעולה מפקודת המטכ"ל, ניתנה בידי חֶבֶר הסמכות ליזום עריכת ביטוח חיים קבוצתי למשרתי הקבע בתנאי הפקודה האמורה, ובין היתר, בכך שפרמיות ישולמו מתוך דמי החבר.

שוב, גם מהוראה זו, עולה הוולונטריות של החברות בחֶבֶר ועימה ההצטרפות לביטוח החיים הקבוצתי.

30. התובע יטען, כי ביטוח החיים הקבוצתי הנדון, הינו בנוסף ואינו מחליף את ביטוח החיים התקציבי בו מבוטחים אנשי הקבע (ר' סעיף 27 לפקודה האמורה) ואת יתר ההטבות, הזכויות והביטוחים הניתנים בידי משרתי הקבע מכוח מעמדם האמור.

ה. פוליסת ביטוח החיים הקבוצתית

31. התובע יטען, כי לכאורה מכוח הפקודה האמורה נערך הסכם ביטוח חיים קבוצתי בין חֶבֶר לבין חברות הביטוח (בכפוף להערה בסעיף 0 לתובענה זו).

- העתק פוליסת הביטוח כפי שהומצאה לתובע על ידי חֶבֶר מצורפת כנספת ד'.

התובע יטען, כי הפוליסה האמורה הומצאה לו, רק לאחר מספר פניות ודרישות ואף היא לא הומצאה במלואה ונחזית כחסרה סעיפים רבים.

כפי שיובהר להלן, הנתבעת אינה מכחישה כי הפוליסה שהומצאה אינה מלאה וחסרה, אך מסרבת למסור את הפוליסה המלאה (הפנתה את התובע לחבר בעניין זה) ואף טוענת בשמה של חֶבֶר כי זו אינה חייבת בהמצאתה המלאה מחמת סודיות מסחרית (!?).

כזאת עוד לא נשמע, אבל על כך יורחב בהמשך.

32. התובע יטען, כי לכאורה מכוח הפוליסה האמורה ולצורך תשלום הפרמיות בגינה, "נלקחו" משכרו של התובע ויתר חברי הקבוצה, מידי חודש, סכומים משמעותיים המגיעים כדי למעלה מ- 1000 ₪ לשנה קלנדארית.

- העתקי טפסי 106 ותלושי שכר המצויים בידי התובע מצורפים כנספת ה'.

ו. הצורך בקבלת הסכמת המבוטח בעת עריכת ביטוח חיים קבוצתי על חשבוננו

33. התובע יטען, כי חוזה ביטוח הינו חוזה בין מבטח למבוטח, לפיו תמורת דמי ביטוח, ישולמו, בקרות מקרה הביטוח, תגמולי ביטוח למוטב [סעיף 1 לחוק חוזה ביטוח].

התובע יטען, כי סעיף 1 לחוק חוזה ביטוח, מקבע את היסוד החוזי במערכת יחסים שבין המבוטח לבין המבטח וכיוצא מכך את הצורך הברור בקבלת הסכמת המבוטח לכריתת חוזה ביטוח.

34. התובע יטען, כי כאשר עסקינן בביטוח חיים קבוצתי, מקובל לראות את המבוטח – לצורכי כריתת הסכם המסגרת בלבד - כאותו ארגון העורך את הפוליסה עבור ו/או בשם הקבוצה המכונה גם בעל הפוליסה, ברם, אין בכך כדי לשלול היותם של חברי הקבוצה כמבוטחים.

35. התובע יטען, כי במקרה הנדון, נכונים הדברים מקל וחומר. ראשית, חברי הקבוצה הם הנושאים בתשלום הפרמיות. שנית, חֵבֶר עצמה מציגה לחברי הקבוצה, כי הם "המבוטחים" בפוליסה ובעצם הצגה זו, על ידי בעל הפוליסה והמחזיק בפוליסה המלאה, יש כדי לקבע מעמדם של חברי הקבוצה גם כמבוטח על פי הפוליסה.

- העתק "מידעון ביטוחים" מטעם חֵבֶר מצורף כנספח ו'.

- העתק תדפיס מאתר האינטרנט של חֵבֶר המתייחס לביטוח החיים בצרוף טופס אליו מפנה אתר זה, מצורף כנספח ז' (www.hvr.co.il).

התובע יטען, כי כפי שיובהר בהמשך, נוכח ההוראות המפורשות של תקנות הביטוח הקבוצתי, פוחתת חשיבותו של דיון זה במעמדם של חברי הקבוצה, בין היתר, נוכח העובדה שהם עצמם נושאים בתשלום הפרמיות ולא הארגון.

36. התובע יטען, כי סעיף 42 (א) לחוק חוזה ביטוח, קובע כי כאשר מקרה הביטוח הינו מותו של אדם זולת המבוטח - וכך הוא במקרה של ביטוח חיים קבוצתי - נדרשת הסכמתו של אותו אדם.

37. התובע יטען, כי אומנם, סעיף 42 (ב) מחריג באופן מפורש חוזי ביטוח חיים של קבוצת בני אדם שהרכבה עשוי להשתנות תוך תקופת הביטוח והמוטבים הם אותם בני אדם או יורשיהם, במקרה כזה מוחל הדין, לכאורה, על הצורך בקבלת הסכמת האדם שחייבוטחו, דא עקא ותקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (ביטוח חיים קבוצתי), תשנ"ג-1993 (להלן: "תקנות הביטוח הקבוצתי") קובעות במפורש בסעיף 3 (ב), כי במקרה בו דמי הביטוח משולמים בידי מי שחייב בוטחו, נדרשת הסכמתו בכתב.

38. התובע יטען, כי הוראה זו מייצרת איזון מתחייב.
- אומנם כריתת חוזה הביטוח יכולה להיערך בין ארגון לבין מבטח, ללא צורך בקבלת הסכמת חברי הקבוצה אשר מותם מהווה אירוע ביטוחי, ואולם נדרשת הסכמת האחרונים, כאשר דמי הביטוח משולמים על ידם.
- התובע יטען, כי ניתן היה כמובן להגיע לאותה תוצאה בדיוק, גם מהדינים הכלליים, וההגנה המוענקת בדין הישראלי לקניינו של אדם לרבות בחוק יסוד כבוד האדם וחירותו.
39. התובע יטען, כי בניגוד לאמור לעיל, מעולם לא נתן הסכמתו לעריכת הביטוח האמור, לא בכתב ולא בעל פה, ולמעשה בהמשך אף **ביקש במפורש לבטל את הפוליסה הנדונה ולהפסיק החיובים בגינה**, אך ללא הועיל, הכל כפי שיפורט בפרק הדין בפניות התובע לנתבעת, לחבר ולחברות הביטוח.
40. התובע יטען, כי העדר האפשרות לבטל את הפוליסה הנדונה, מהווה לכשעצמה הפרה של סעיף 45 (א) לחוק חוזה ביטוח והוראת סעיף 3 (ב) לתקנות הביטוח הקבוצתי.
41. התובע יטען, לשם הגילוי הנאות יטען, כי עם הצטרפות לצבא הקבע נשלח לחיילים באמצעות הדואר טופס המכיל פרטים אישיים ומתייחס גם לארגון חֶבֶר וביטוח חיים הנדון. החיילים מתבקשים למלא את הטופס ולהחזירו.
- העתק הטופס האמור מצורף כ**נספח ח'**.
- התובע יטען, כי במועד הצטרפותו לשירות קבע, לא חתם על הטופס האמור וכך גם משרתי קבע רבים (זאת בהתאם לבדיקה מדגמית שערך בסביבתו הקרובה).
42. מכל מקום, הטופס האמור – גם ביחס לאלה החתומים עליו, אינו יכול להוות תחליף להסכמה הנדרשת, בין היתר, נוכח האמור להלן:
- 42.1. התובע יטען, כי הטופס מובנה באופן שאינו מאפשר בחירה של ממש, שלא להצטרף לחֶבֶר ו/או לביטוח החיים הקבוצתי (בדומה למשל להצטרפות לביטוח רפואי משלים);
- 42.2. התובע יטען, כי הטופס מציג את החברות בחֶבֶר ובביטוח החיים הקבוצתי כתולדה של פקודות מטכ"ל ואינו מציג את האפשרות שלא להצטרף לכל אחד מאלה.
- 42.3. התובע יטען, כי הטופס אינו כולל פרטים חיוניים אודות הביטוח, לרבות סכומי הביטוח, דמי הביטוח, שיעורם ועוד, הנדרשים לצורך מתן הסכמה כאמור וכל הסכמה בלא פרטים חיוניים אלה, אין בה את המסוימות וגמירות הדעת הנדרשים.

42.4. התובע יטען, כי כפי שיובהר בהמשך, למעשה, עד לכתיבת שורות אלה וחרף פניותיו הרבות של התובע, לא זכה הלה לקבלת הפוליסה במלואה ו/או פרטים אודות קביעת דמי הביטוח המשולמים על ידו וגם בכך יש כדי לשלול היותו של הטופס מחייב לעניין הצטרפות לביטוח חיים.

ז. גביית פרמיות ביטוח החיים מאנשי הקבע עומדת בניגוד להוראות הפיקוד העליון ופקודת המטכ"ל

43. התובע יטען, כי גביית פרמיות ביטוח החיים, עומדת בניגוד להוראות הפיקוד העליון ופקודת המטכ"ל הדנה בפוליסת ביטוח החיים.

44. ראשית, יטען התובע, כי הוראות הפיקוד העליון לא התירו לפקודות המטכ"ל לקבוע ניכויי חובה משכרו של משרת הקבע אלא רק "תוספות" לשכר ומשכך, גם לו ניתן היה לפרש את פקודת המטכ"ל הרלוונטית ככופה ניכוי כאמור, הרי זו נסוגה מפני הוראת הפיקוד העליון המצויה במדרגה נורמטיבית גבוהה הימנה.

התובע יטען, כי בכל מקרה נסוגות הן הוראות הפיקוד העליון והן פקודות המטכ"ל מפני דיני הביטוח הספציפיים שהובאו לעיל, והוראות הדין המגנות על קניינו של אדם והשוללות קביעת ניכויי חובה בדרך זו⁴.

45. שנית, יטען התובע, כי במסגרת הפקודה נקבע במפורש, כי דמי הביטוח ישולמו מתוך דמי החבר החודשיים לחבר ולא בנוסף להם (סעיף 2 לפקודת מטכ"ל 36.0209).

כפי שניתן לראות מתלושי השכר שצורפו על ידי התובע (נספח ה'), תשלום דמי הביטוח נעשה בנוסף לדמי החבר החודשיים ולא מתוכם.

עוד יטען התובע, כי לא זו בלבד, אלא שדמי הביטוח עולים באופן משמעותי על דמי החבר החודשיים, ומגיעים לכדי **כמעט פי 3.5 (!) מדמי החבר החודשיים לחבר** (דמי החבר החודשיים עומדים על סך 27 ₪ בעוד דמי הביטוח מגיעים כדי 92.77 ₪ נכון לחודש יולי 2007).

התובע יטען, כי הגיונו של חלק זה בפקודת המטכ"ל ברור, ועולה בקנה אחד עם הוראות הדין, כפי שהובהרו לעיל ביחס לביטוח חיים קבוצתי.

46. התובע יטען, כי ניכויי הפרמיות, הן בהיותן ניכויי חובה והן בהיותן נוספות על דמי החבר החודשיים לחבר, עומדות בניגוד להוראות הפיקוד העליון ו/או פקודות המטכ"ל.

⁴ ר' לעניין זה למשל בסעיף 1 בחוק יסוד משק המדינה.

ח. גביית הפרמיות בשיעור חריג ובניגוד לתנאי הפוליסה שהועברה

47. התובע יטען, כי גם שיעור הפרמיות הנגבה עומד בניגוד לתנאי הפוליסה שהועברה לעיונו, בעוד סכום הביטוח נותר בעינו.
48. התובע יטען, כי בהתאם לפוליסה הפרמיה השנתית עומדת על סך של 184.8 ₪ עבור חייל רווק או פנסיונר רווק וסך של 206.64 ₪ עבור חייל ו/או פנסיונר נשוי [סעיף 4 א. לפוליסה – נספח ד'].
- התובע יטען, כי סכום הביטוח עמד בעת כריתת הסכם הביטוח על סך של 75,736 ₪ לבר ביטוח ו- 31,655 ₪ לבן הזוג או האלמנה [סעיף 3 לפוליסה נספח ד'].
- התובע יטען, כי הן הפרמיות והן סכומי הביטוח צמודים בהתאם להוראות סעיפים 16 (א) לפוליסה למדד המחירים לצרכן, כאשר המדד הבסיסי הינו המדד שפורסם ביום 15/3/88.
49. התובע יטען, כי הצמדת הסכומים הנ"ל לימינו מביאה לתוצאה הבאה:
- סכומי הביטוח מגיעים כדי הסך של **342,794** ₪ ו- **143,276** ₪ בהתאמה - בדומה לסכום הביטוח עליו מצהירה חֶבֶר⁵.
- ברם סכומי הפרמיות השנתיות מגיעים כדי 836.44 ₪ עבור חייל או פנסיונר רווק (היינו **69.7** ₪ לחודש) ו-939.29 ₪ עבור חייל או פנסיונר נשוי (היינו **77.94** ₪ לחודש).
- העתק חישוב הסכומים נכון ליום 1/8/09 מתוך תוכנת עודכנית זה"ב ובמסגרת אתר האינטרנט של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מצורף כנספח ט'.
50. התובע יטען, כי כפי שניתן לראות מתלושי השכר של התובע, הסכומים שנוכו משכרו בחודש אוגוסט 2009 למשל, הינם בסך של **92.77** ₪, כלומר **33%** יותר מכפי שמחויב בהתאם לפוליסה (התובע רווק).
51. התובע יטען, כי כפי שיובהר להלן, פנה לנתבעת, לחבר ולחברות הביטוח, מספר פעמים על מנת לקבל הסבר לאמור לעיל, והחישוב המדויק מכוחו הופחתו דווקא הסכומים האמורים ולא הסכומים הנקובים בפוליסה.
- התובע זכה בתמצית לתשובות מתחמקות בלבד ולא זכה, חרף פניותיו החוזרות ונשנות לקבלת חישוב כלשהו או אסמכתא לגביית הסכומים ביתר.

⁵ בפרסום מחודש יוני 2009, הצהירה חבר כי סכומי הביטוח בביטוח החיים מגיעים כדי 337,005 ₪ וסכום הביטוח לבת / בן הזוג מגיעים כדי 140,859 ₪. העתק הפרסום מצורף כנספח ו'.

52. התובע יטען, כי בשלב מסוים נטען בפניו כי מעבר להצמדת הפרמיות למדד המחירים לצרכן, קיימת בפוליסה הוראה הנוגעת לעדכון הפרמיה מידי שלוש שנים "בחלק היחסי של התביעות בפועל.. (!?)".

התובע יטען, כי כפי שיפורט בהמשך, הנתבעת, חבר וחברות הביטוח, סירבו ועדיין מסרבות להעביר לעיונו של התובע את הוראת הפוליסה האמורה ו/או לפרט פרטיה במידה מספקת, ודי היה בכך כדי לשלול קיומה של תניה כאמור והסתמכות עליה.

53. התובע יטען, כי בכל מקרה, מבדיקה מדגמית של התשלומים שניטלו מהתובע במהלך תקופת שירותו בשירות קבע, הסתבר לו כי המדובר בטענה "שקרית" של ממש, העולה כדי מרמה, עם כל הצער הכרוך בהטחת האשמה כה חמורה.

ובמה הדברים האמורים?

התובע יטען, כי לו היה ממש בטענות הנתבעת, חבר וחברות הביטוח, הרי תשלומי הפרמיות אמורים לעקוב אחר מדד המחירים לצרכן ואחת לשלוש שנים להתעדכן באופן יזום, בהתאם לתחשיב מסוים.

דא עקא ומבדיקה מדגמית שערך התובע עלה שמהלך 12 החודשים האחרונים התעדכנו הפרמיות, באופן משמעותי, לפחות פעמיים (!) באופן שאינו תואם לשינוי מדד המחירים לצרכן ולפיכך הטענה בדבר עדכון אחת לשלוש שנים (מעבר להצמדה) – אינה יכולה להסביר שינויים אלה.

- העתק טבלה מצורפת כנספח י'.

לשם ההמחשה בלבד יצויין, כי בתקופה הבדיקה עלה מדד המחירים לצרכן בכ – 6.6% בלבד בעוד הפרמיות עלו בשיעור של 8.8% היינו למעלה מ – 2.2% יותר בתקופה של 22 חודשים.

התובע יטען, כי יש לזכור כי המדובר בפוליסה שנחתמה בשנת 1988, ולפיכך ניתן להניח כי במהלך השנים הצטבר הפער, שאינו בהתאם לתנאי הפוליסה, לכדי שיעור של 33% לערך.

54. התובע יטען, כי באיגרת שמונפקת על ידי הנתבעת (רמ"ח מופ"ת) בעניין ביטוח החיים נזכר עדכון הפרמיות.

- העתק האיגרת מצורף כנספח יא'.

התובע יטען, כי מנוסח איגרת זו, לא ניתן ללמוד על קיומו של עדכון נוסף פעם בשלוש שנים, או על קיומו של הבדל כלשהו בין אופן עדכון הפרמיות לאופן עדכון סכומי הביטוח.

התובע יטען, כי התוספת "בכפוף להסכם שנחתם עם חברת הביטוח" נחזית להתייחס כמסדירה את אופן עדכון הפרמיה, מידי חודש, בהתאם למדד המחירים לצרכן. הא ותו לא.

התובע יטען, כי גם באמור לעיל, יש כדי לחזק העובדה שהוראות הפוליסה אינן קובעות כל מנגנון נוסף לעדכון הפרמיות ובכל מקרה מנועות הנתבעת, חֵבֶר וחברות הביטוח מלהפעיל ולחייב את חברי הקבוצה מכוח מנגנון זה, נוכח העדר גילוי והטעיית חברי הקבוצה ביחס אליו.

ט. אי המצאת הפוליסה במלואה

55. התובע יטען, כי במסגרת פניותיו לנתבעת, לחבר ולחברות הביטוח בעניינים נשוא תובענה זו, הסתבר לו כי הפוליסה שהומצאה לעיונו, גם היא לאחר פניות אחדות, אינה הפוליסה המלאה וחסרים לא מעט סעיפים ו/או חלקי סעיפים בפוליסה שהועברה בסופו של דבר לעיונו.

56. התובע יטען, כי למעשה, הפוליסה שהועברה לעיונו הינה **פוליסה ערוכה**, שחלקים הימנה הוסתרו ולא הועברו לעיונו.

התובע יטען, כי עקב איכות הצילום של המסמך שהועבר לעיונו, קשה להבחין במדויק אילו חלקים חסרים, אך ברור שחסרים סעיפים רבים בפוליסה שהועברה.

כך למשל נמחק והוסתר סעיף 1 לפוליסה.

כך למשל נמחקו והוסתרו סעיפים 8 ו- 9 לפוליסה.

כך למשל אין רציפות עמודים בין עמוד 4 לעמוד 7 - מצוי רק עמוד אחד ללא ציון מספרו (נחזה להיות עמוד 6 וככל הנראה חסר עמוד 5).

לאחר עמוד 8, נראה כי חסר לפחות עמוד וכמובן סעיפים נוספים (העמוד הבא נחזה להיות עמוד 10).

העמוד האחרון נראה באופן ברור כעמוד ערוך, משני עמודים שונים.

57. למותר לציין, כי המדובר במעשה חמור מאין כמותו ובוודאי עומד בניגוד להוראות הדין.

58. ראשית, התובע ידגיש כי משנמסרה לו הפוליסה לא הופנתה תשומת ליבו כי המדובר בפוליסה חסרה וערוכה.

חברת כלל מבחינתה מפנה את הפונים אליה אל מגדל באשר לטענתה האחרונה מנהלת את הפוליסה.

מגדל מצידה מפנה את הפונים בעניין זה לחֵבֶר בלבד ואינה מוכנה לנפק העתק הפוליסה.

חֶבֶר העבירה לבסוף את הפוליסה החסרה ללא הפנייה לכך או הסבר מינימאלי.

59. התובע יטען, כי גם כאשר עמד באופן נחרץ על זכותו לקבלת הפוליסה במלואה לא זכה לכך, ובין היתר, נטען כי אופן הצמדת סכומי הביטוח מצוי במסגרת הסעיפים שלא הועברו לעיונו, שכן המדובר בסעיפים "מסחריים" החוסים תחת סודיות מסחרית.

60. התובע יטען, כי הסתרת הפוליסה מעם המבוטח ו/או האדם שחייבו בוטחו, עומדת בניגוד להוראות תקנה 6 לתקנות הביטוח הקבוצתי הקובעות חובה פוזיטיבית להמצאת הפוליסה, על אחת כמה וכמה כאשר חבר קבוצה דורש זאת.

61. התובע יטען, כי הוראה מתבקשת זו כרוכה כמובן גם בשאלת הסכמתו הנדרשת של האדם אשר נושא בתשלום הפרמיות. ברי כי משעה שמסרבות חבר וחברות הביטוח להמציא את הפוליסה, לרבות הדרך לפיה הגיעו לדמי הביטוח הנגבים מחברי הקבוצה, **אין לדבר על הסכמתם של האחרונים, וכל גביית הפרמיות בחטא יסודה.**

התובע יטען, כי דרישת המחוקק להמצאת הפוליסה לכל חברי הקבוצה בביטוח חיים קבוצתי, הינה דרישה שעוגנה בתקנות כבר בשנת 2005, ברם דרישה בדבר פירוט הזכויות לחברי הקבוצה לרבות לעניין שיעור דמי הביטוח, סכומם ומועדי תשלומם, נקבעה במקור עם התקנת התקנות האמורות.

62. זאת ועוד, התובע יטען, כי התנהגות חבר וחברות הביטוח מפרה גם את הנחיות המפקח על הביטוח משנת 2000 (עוד בטרם נקבעה בתקנות חובת המצאת הפוליסה) אשר קבע, כי בכל מקרה חבה חברת הביטוח בהמצאת הפוליסה כאשר חבר קבוצה עומד על זכותו לקבלה, בין היתר, נוכח הוראות סעיף 5 לחוק חוזה ביטוח, התשמ"א 1981, הקובע.

- העתק הנחיות המפקח על הביטוח, המחלקה לפניות הציבור, מצורף **כנספח יב'**.

ההנחיות הונפקו מאתר המפקח על הביטוח, פניות הציבור, הכרעות עקרוניות :

<http://www.finance.gov.il/hon/pniot/pniot12.htm>

השווה לעניין חוזר המפקח על הביטוח הדן באי המצאת הפוליסה המלאה לתנאי הפוליסה, בביטוח כללי, המצורף **כנספח יג'**.

63. למען הסר ספק, התובע שומר לעצמו הזכות לתקן התובענה הייצוגית, לרבות בדרך של הוספת טענות ו/או תיקון ו/או שינויין, לאחר שתתקבל בידו הפוליסה המלאה במסגרת הליך זה ו/או ההליך שנפתח כנגד חבר וחברות הביטוח.

י. פניות התובע לנתבעת, לחבר ולחברות הביטוח

64. התובע יטען, כי לאחר כניסתו לשירות הקבע החל לגלות עניין "בפענוח" תלוש השכר המתקבל בידו מידי חודש בגין שירות הקבע.

במסגרת זו נתקל התובע בחיובי חבר, ביטוח חיים וביטוח תאונות אישיות המנוכים מידי חודש משכרו.

65. התובע יטען, כי ביום 6/12/07, ו/או בסמוך לכך, פנה באמצעות אתר הכספים והשכר של צה"ל במטרה לברר כיצד ניתן לבטל את ההפרשה לביטוח חיים.

התשובה שניתנה על ידי צה"ל "לא ניתן לבטל את הניכוי לביטוח חיים"

- העתק הפנייה והתשובה כפי שהופקו מאתר השכר והכספים כאמור, מצורפים כנספח יד'.

66. התובע יטען, כי ביום 3/1/08 ו/או בסמוך לכך, פנה שוב באמצעות אתר הכספים והשכר של צה"ל על מנת לקבל את תנאי הביטוח ואת הפוליסה.

התשובה שניתנה על ידי צה"ל "הפוליסה של ביטוח חיים נמצא ב"צוות" בנושא זה עליך לפנות אליהם. בנושא ביטוח מגדל עליך לפנות אליהם ישירות לטלפון 03-6380403."

- העתק הפנייה והתשובה כפי שהופקו מאתר השכר והכספים כאמור, מצורפים כנספח טו'.

67. התובע יטען, כי ביום 6/5/08, ו/או בסמוך לכך, פנה בשנית בבקשה לבטל את הניכוי משכרו לטובת ביטוח חיים.

התובע נענה, בין היתר, כי "עפ"י הפקודה, אין אפשרות לבטל ביטוח חיים"

- העתק הפנייה והתשובה כפי שהופקו מאתר השכר והכספים כאמור, מצורפים כנספח טז'.

התובע יטען, כפי שהובהר לעיל, הפקודה אינה קובעת כך וממנה משתמע היפוכם של דברים. בכל מקרה, כפי שנטען בתובענה זו, לו קבעה כך פקודה הרי היה בכך משום סתירה להוראות הדין.

68. התובע יטען, כי ביום 13/5/08 ו/או בסמוך לכך, פנה בהודעת מייל לחבר.

בתמצית ביקש התובע לבטל את החיוב בגין ביטוח החיים.

- העתק הפנייה מצורף כנספח יז'.

69. התובע יטען, כי בעקבות פניה זו הוזמן לפגישה עם סא"ל שחר תורגימן אשר שימש אותה עת כמנכ"ל חֶבֶר.

התובע יטען, כי במהלך הפגישה ניסה מנכ"ל חֶבֶר לשכנע את התובע בנחיצות הביטוח ואולם משעמד התובע על דעתו, הודיעו מנכ"ל חֶבֶר כי את הביטוח לא ניתן לבטל **ואת אופן חישוב הפרמיות יזכה לקבל, ככל הנראה, רק אם יגיש קבילה.**

70. התובע יטען, כי ביום 11/11/08, ו/או בסמוך לכך, במסגרת השגה שהעלה התובע לעניין ביטוח תאונות אישיות, חזר צה"ל על עמדתו כי **"ביטוח חיים, חב"ר וביטוח תאונות אישיות – אלו הם ביטוחי חובה אשר לא ניתן לביטולם."**

- העתק הפנייה והתשובה כפי שהופקו מאתר השכר והכספים כאמור, מצורפים **כנספת יח'.**

71. התובע יטען, כי ביום 12/11/08 ו/או בסמוך לכך, פנה במכתב רשום עם אישור מסירה לחברת מגדל בדרישה לבטל את הפוליסה.

- העתק המכתב בצרוף אישורי דואר רשום מצורף **כנספת יט'.**

72. התובע יטען, כי ביום 1/12/08 ו/או בסמוך לכך, פנה לחֶבֶר במכתב רשום בדרישה לבטל את הפוליסה.

- העתק המכתב בצרוף אישורי דואר רשום מצורף **כנספת כ'.**

73. התובע יטען, כי ביום 28/12/2008 ו/או בסמוך לכך, הגיש קבילה בעניין הנדון.

- העתק הקבילה בצרוף הודעת המייל במסגרתה נשלחה מצורפים **כנספת כא'.**

74. התובע יטען, כי ביום 13/1/09 ו/או בסמוך לכך, התקבלה תגובת שלטונות צה"ל לקבילה.

התובע יטען, כי במסגרת התגובה לקבילה, חזר למעשה נציג הקבילות על הוראות פקודת המטכ"ל תוך שהוא עוקף ומתעלם מהקשיים העולים מתובענה זו והקבילה שהופנתה אליו.

בין היתר, **נזהר נציב הקבילות מלקבוע** כי בהתאם לפקודת המטכ"ל **המדובר בתשלום חובה** (בשונה מתגובות מוקדמות שקיבל התובע מצה"ל).

בין היתר, **נזהר נציב הקבילות מלקבוע** כי בהתאם לפקודת המטכ"ל **לא ניתן לבטל את הפוליסה** (בשונה מתגובות מוקדמות שקיבל התובע מצה"ל).

התובע יטען, כי **נציב הקבילות חזר על הוראות הפקודה הקובעות כי הפרמיות ישולמו מתוך דמי החבר החודשיים לחֶבֶר**, אך לא הבהיר כיצד מתיישבות הוראות אלה, עם העובדה כי בפועל מנוכה סכום נפרד העולה לאין שיעור על דמי החבר החודשיים לחֶבֶר.

התובע יטען, כי נציב הקבילות לא השיב לו בעניין אופן חישוב הפרמיות והפנה אותו בעניין זה אל רמ"ח פרט באכ"א.

- העתק התשובה לקבילה המדברת בעד עצמה מצורף כנספח כב'.

.75. התובע יטען, כי ביום 2/4/09 ואו בסמוך לכך, ולאחר פניות טלפוניות חוזרות ונשנות, זכה לקבל את תגובת אכ"א לעניין אופן חישוב הפרמיות, בהמשך לקבילה שהגיש.

- העתק התשובה מצורף כנספח כג'.

התובע יטען, כי בתמצית, לא זכה לקבל הסבר מניח את הדעת וחישוב כיצד נקבע הסכום המנוכה משכרו.

התובע יטען, כי לטענת רס"ן יאן קפלון רמ"ד כלכלה וכספים במחלקת פרט, באכ"א, **"בהתאם לתנאי הפוליסה, מידי שנה ובנוסף לכל אחת לשלוש שנים מתעדכנת הפרמיה גם בחלק היחסי של התביעות בפועל (וההפרש מועבר לסכום תשלום הפרמיה)".**

.76. התובע יטען, כי מאחר ובפוליסה שהועברה לעיונו של התובע, לא מצויים סעיפים כאמור, פנה התובע טלפונית למדור הנ"ל וביקש כי יפנהו לסעיפים בפוליסה המקנים זכות זו למשיבים.

.77. התובע יטען, כי בתגובה זכה לקבל מכתב נוסף בו נטען, כי בתגובה לפניית צה"ל השיב חֶבֶר שהסעיפים בפוליסה העוסקים בעדכון הפרמיה אינם מועברים לעמיתי חֶבֶר, מחמת סודיות מסחרית.

- העתק התשובה מצורף כנספח כד'.

.78. התובע יטען, כי גם לאחר פניותיו הרבות של התובע לנתבעת, לחבר ולחברות הביטוח, אין בידיה את הפוליסה המלאה לרבות כל אסמכתא להימצאות סעיף עדכון פרמיות בפוליסה, פרטיו של הסעיף האמור, אופן הפעלתו במרוצת השנים ועל אחת כמה וכמה, אין בידיה, כמתבקש, את החישובים המדויקים המביאים לניכויים משכרו.

.79. התובע יטען, כי מעבר לפניות בכתב שהשתמרו בידי התובע, פנה התובע מספר רב של פעמים גם טלפונית לנתבעת, לחבר ולחברות הביטוח.

התובע יטען, כי בפנייתו הטלפונית לכלל בעניין הפוליסה הנדונה, הופנה התובע למגדל בטענה כי מגדל "מנהלת" את הפוליסה בשם שתי החברות, ובכל מקרה סירבה כלל למסור לעיונו העתק הפוליסה.

התובע יטען, כי בפנייתו הטלפונית למגדל בעניין הפוליסה הנדונה, הופנה התובע לחֶבֶר ועל תגובתה כבר עמדנו לעיל ובכל מקרה סירבה מגדל למסור לעיונו העתק הפוליסה.

התובע ניסה לפנות גם לחברות הביטוח האחרות אשר לכאורה חתומות על הפוליסה (מנורה ואיתן) ברם מנורה טענה שאינה מבטחת עוד מכוחה ואילו איתן פועלת כיום ככל הנראה במסגרת חברת כלל וחסרת כל פעילות עצמאית.

80. כפי שעולה מהאמור לעיל, התובע עשה מאמץ עילאי, בכל המישורים, על מנת להניא את הנתבעת, חבר וחברות הביטוח מדרכיהן, ללא הועיל.

יא. תשתית משפטית נוספת

81. נסכם עד כה ונבהיר:

81.1. התובע יטען, כי הנתבעת פועלת בניגוד להוראות הדין, לרבות חוק חוזה ביטוח ותקנות הביטוח הקבוצתי, בין היתר, בכך שהיא מנכה משכרו של התובע ומשכרם של יתר חברי הקבוצה פרמיות ביטוח, בלא שהאחרונים נתנו הסכמתם לכך.

התובע יטען, כי הנתבעת פועלת בניגוד להוראות הדין, בין היתר, בכך שהיא לא מתירה לחברי הקבוצה לבטל את החיוב הכפוי בגין פוליסת ביטוח חיים.

81.2. התובע יטען, כי הוראות הפיקוד העליון ו/או פקודות המטכ"ל אין בהן כדי להכשיר מעשי ו/או מחדלי הנתבעת ולמעשה נהפוך הוא:

א. התובע יטען, כי הוראת הפיקוד העליון אינה מתירה קביעת ניכויי חובה משכרו של התובע ויתר חברי הקבוצה לטובת ביטוחי חיים, וככל שהייתה מתירה הרי זו מתבטלת ונסוגה בפני הוראות כל דין, לרבות הדינים שהובאו לעיל ועוד יובאו להלן.

ב. התובע יטען, כי פקודת המטכ"ל אינה קובעת את תשלום הפרמיות לביטוח החיים כתשלום חובה וככל שהייתה קובעת כאמור הרי זו מתבטלת ונסוגה בפני הוראות הפיקוד העליון ו/או הוראות כל דין, לרבות הדינים שהובאו לעיל ועוד יובאו להלן.

ג. התובע יטען, כי פקודת המטכ"ל קובעת כי התשלום יבוצע מתוך דמי החבר החודשיים לחבר ולא בנוסף אליהם. בפועל המדובר בחיוב נוסף המגיע כדי פי 3 מדמי החבר החודשיים לחבר.

81.3. התובע יטען, כי הנתבעת פועלת בניגוד להוראות הפוליסה וגובה סכומי פרמיות ביתר.

התובע יטען, כי כפי שהובהר לעיל, גם כאשר הועמדו הנתבעת, חבר וחברות הביטוח, לכאורה על "טעותן" ביקשו להמשיך ולהסוותה, בין היתר, באי המצאת הפוליסה והעלאת טיעונים מטיעונים שונים ולמעשה עד לכתיבת שורות אלה וחרף התכתבות רבה עם הנתבעת, חבר וחברות הביטוח, לא זכה התובע לקבלת החישוב שתוצאתו היא סכומי הפרמיה שהופחתו משכרו.

82. להלן נרכז העילות המשפטיות ונעמוד על העילות המשפטיות הנוספות העומדות לתובע ולחברי הקבוצה.

יא.1. גביית היתר הינה בניגוד להוראות חוק חוזה ביטוח, לתקנות הביטוח הקבוצתי, לחוזרי המפקח על הביטוח, להוראות הפיקוד העליון ופקודות המטכ"ל!

83. התובע יטען, כי הנתבעת ניכתה שלא כדין את דמי הביטוח נשוא תובענה זו, תוך הפרת הוראות חוק חוזה ביטוח ובין היתר את:

- הוראות סעיף 45 (א) לחוק האמור המקנות למבוטח הזכות לבטל את הפוליסה;

- הוראת סעיף 1 לחוק המקבעת את היסוד החוזי בהסכם ביטוח, יסוד אשר נרמס על ידי הנתבעת בעת שגבתה דמי ביטוח מעבר לנקוב בפוליסה;

84. התובע יטען, כי הנתבעת ניכתה שלא כדין את דמי הביטוח נשוא תובענה זו, תוך הפרת תקנות הביטוח הקבוצתי, ובין היתר, את:

- הוראות תקנה 3 (ב) לתקנות הביטוח הקבוצתי, המחייבות קבלת הסכמת חברי הקבוצה, כאשר דמי הפרמיות משולמים על ידם;

85. התובע יטען, כי הנתבעת ניכתה את הסכומים בניגוד להוראות הפיקוד העליון ופקודות המטכ"ל:

- הוראות הפיקוד העליון מספר 3.0501 – נספח א'.

- פקודת המטכ"ל 36.0204 – נספח ב'.

- פקודת המטכ"ל 36.0209 – נספח ג'.

86. התובע יטען, כי כפי שהובהר לעיל, פקודות המטכ"ל אינן מקנות לנתבעת כל זכות לפעול, כפי שפעלה, ובכל מקרה הרי אלה נסוגות בפני הוראות הפיקוד העליון ושתי מערכות

נורמטיביות יחדיו אלה נסוגות בפני הוראות הדין, כמפורט לעיל, לרבות חוק חוזה ביטוח, תקנות הביטוח הקבוצתי וחוק יסוד כבוד האדם וחירותו.

87. התובע יטען, כי נוכח כל האמור לעיל, לרבות אי קבלת הסכמת חברי הקבוצה בהתאם להוראות הדין, הרי המדובר בפוליסה בטלה וחסרת כל תוקף, הן מחמת העדר גמירות דעת ומסוימות, הן נוכח הוראות הדין הדורשות הסכמה בכתב, אשר לא ניתנה והן נוכח הוראותיו של סעיף 30 לחוק החוזים (חלק כללי).

התובע יטען, כי במקרה דנן, המדובר בחוזה שכריתתו ותוכנו, ככל שאכן יש בו כדי לחייב את חברי הקבוצה ללא קבלת הסכמתם, הינו בלתי חוקי, בלתי מוסרי וסותר את תקנת הציבור ולפיכך בטל.

התובע יטען, כי גם לאור זאת, לא היתה זכאית הנתבעת לגבות את הסכומים מכוח הפוליסה האמורה וככל שגבתה סכומים כלשהם הרי מן הדין שתשיבם לחברי הקבוצה.

88. לחלופין ולחלופין בלבד, יטען התובע, כי הנתבעת גבתה סכומים מעבר לנקוב בפוליסה, כפי שפורט לעיל וכמובן שאין לכך כל יסוד שבדין.

יא.2 חוק הגנת השכר ותחולתו על אנשי צבא הקבע

89. התובע יטען, כי הגישה המסורתית שללה בחינת מערכת היחסים בין המדינה לאנשי הקבע, כמערכת יחסים של עובד ומעביד והתייחסה לאחרונים כבעלי סטאטוס (מעמד) ציבורי.

התובע יטען, כי בשנים האחרונות חלה תפנית משמעותית והפסיקה נוטה לאמץ מבחן מהותי יותר.

90. לאור האמור לעיל, יטען התובע, כי יש להחיל על אנשי הקבע את הוראות סעיף 25 לחוק הגנת השכר, בין היתר, באשר גדר הוראותיו אינן נוגעות ו/או עומדות בסתירה לתפקוד הצבא ולמעשה משתלבות גם בהוראת הפיקוד העליון כפי שהובאה לעיל, ביחס לשכרם של אנשי הקבע.

91. התובע יטען, כי הוראות סעיף 25 לחוק הגנת השכר קובעות רשימה סגורה של ניכויים המותרים משכרו של עובד, ולמותר לציין, כי ניכוי לטובת ביטוח חיים, בוודאי ניכוי שלא בהסכמת העובד ובניגוד להוראות הדין, לא הותר ומשכך עומד בניגוד להוראות הדין.

התובע יטען, כי ככל שהוראות הפיקוד העליון ו/או פקודת המטכ"ל היו קובעות אחרת, הרי לטענת התובע יש לראותן כחורגות באופן ברור ובוטה ממתחם הסבירות, בתחום שאינו כרוך באופן ישיר בתפקודו של הצבא ובמאפייניו המיוחדים של שירות אנשי צבא הקבע.

92. התובע יטען, כי הוראת סעיף 25 לחוק הגנת השכר **עומדת בקנה אחד עם הוראת הפיקוד העליון** 3.0501 המסדירה את תנאי השירות של משרתי הקבע בצה"ל (**נספח א'**), ואף עומדת בקנה אחד עם הוראות פקודת המטכ"ל הנוגעות להצטרפות לחבר ולביטוחי החיים (**נספח ב' ונספח ג'**) ככל שאכן יקוימו כלשונן, כלומר: הצטרפות לחבר הינו וולונטארית ומתוך כספי החבר אותם הסכים החייב לנכות משכרו ישולמו דמי הביטוח.

כל פרשנות אחרת של פקודת המטכ"ל הינה בלתי סבירה ומעמידה אותן כאמור בסתירה להוראת הפיקוד העליון, הגוברת עליה מבחינה נורמטיבית וכן בסתירה להוראת סעיף 25 לחוק הגנת השכר ולהוראות הדין שפורטו בתובענה זו.

יא.3. העילות הנוספות המשמשות בסיס לתובענה זו

93. חוק יסוד: משק המדינה קובע בסעיף 1(א) כי:
- "מיסים, מילואות חובה ותשלומי חובה אחרים לא יוטלו, ושיעוריהם לא ישונו, אלא בחוק או על פי; הוא הדין באגרות"
94. התובע יטען, כי קביעת הנורמה האמורה במסגרת חוק יסוד מדגישה את המשקל הרב בשיטת המשפט הישראלי לכך שגביית אגרות ותשלומי חובה אחרים ייעשו כדין בחוק או על פי.
95. התובע יטען, כי בענייננו עושה הנתבעת דין לעצמה ומתעלמת מהוראות חיקוקים מפורשים תוך שהיא מחייבת את חברי הקבוצה, בניגוד להן, בדמי ביטוח ו/או בדמי ביטוח ביתר.
96. התובע יטען, כי גביית היתר, מהווה חריגה מסמכות ופעולה בניגוד להסכמה החוקית שניתנה לנתבעת.
97. כידוע, העיקרון הנוהג לגבי כל רשות מנהלית, לרבות הנתבעת, הוא שאינה מוסמכת לעשות אלא במסגרת מה שהותר לה על פי דין. עקרון זה מכונה עקרון חוקיות המנהל.
98. התובע יטען, כי לא קיים כל מקור חוקי המאפשר לנתבעת לגבות את דמי הביטוח ו/או את דמי הביטוח ביתר.
99. התובע יטען, כי גביית דמי הביטוח, בניגוד לדין, וכן גביית דמי הביטוח ביתר, מהווה פעולה בחוסר סבירות קיצוני או למצער חוסר סבירות, המצדיק כשעצמו את קבלת התובענה.
100. התובע יטען, כי ככל שתצביע הנתבעת על פקודת המטכ"ל המצורפת **כנספח ג'** כמקור חוקי לגביית הסכומים, הרי מעבר לנטען לעיל ביחס לפקודת האמורה ולדברים המפורשים

העולים הימנה, הרי פקודה זו אינה בבחינת "חוק או על פיו" ובכל מקרה נסוגה בפני הוראות הדין האחרות, בין היתר, המובאות בתובענה זו.

101. התובע יטען, כי למעלה מן העניין ואם צריך כלל חיזוק נוסף לאמור לעיל, ניתן למצוא חיזוק זה בחוק יסוד כבוד האדם וחירותו. חוק היסוד העלה את זכותו של אדם בקניינו למעמד חוקתי, כאשר סעיף 3 לחוק היסוד קובע כצורה מפורשת כי "אין פוגעים בקנינו של אדם". הוראת חוק יסוד זו העלתה את זכות הקניין לדרגה של זכות יסוד.

102. התובע יטען, כי אין המדובר בקביעה הצהרתית גרידא, אלא בקביעה שיש לה גוף וממשות. קביעה, אשר מכוחה מצווים אנו להגן על קניינו של האדם, ביתר תוקף, לבטל הוראות בחוקים ו/או בתקנות שחוקקו לאחר חוק היסוד והפוגעים בזכות הקניין שלא בהתאם לחוק היסוד, ולפרש את החקיקה שקדמה לחוק היסוד לאור חוק היסוד באופן שיתיישב עימו.

התובע יטען, כי בנסיבות כפי שתוארו בתובענה זו, יש בהוראות חוק היסוד כדי לחזק את טענות התובע ומתן גושפנקא נוספת, שהמדובר בגבייה שלא כדין וכי הוראות הדין ודברי החקיקה, חייבים להתפרש לטובת התובע ולטובת חברי הקבוצה.

103. התובע יטען, כי לאור האמור לעיל, מן הדין להורות לנתבעת להשיב את הסכומים שנגבו שלא כדין ו/או לחלופין בלבד את הסכומים שנגבו ביתר, במהלך השנתיים האחרונות.

יב. נתונים לגבי התביעה הייצוגית

יב.1. הסעדים המבוקשים בתובענה זו והקבוצות הרלוונטיות לתובענה זו

104. התובע עותר, בשמו ובשם הקבוצה, לביטול ולהשבת כל הסכומים ששולמו במשך תקופת התובענה (שנתיים אחרונות) בגין הפוליסה האמורה, למעט אותם חברי קבוצה אשר יוותרו על זכותם להחזר הכספים ויבקשו בכתב להיות מבוטחים בפוליסה הנדונה.

"הקבוצה" לצורכי סעד זה כוללת את כל אנשי צבא הקבע לרבות אלה שהיו במעמד זה במהלך השנתיים האחרונות ושחיייהם בוטחו בפוליסה הנדונה.

סעד זה מוערך על ידי התובע, כפי שיפורט להלן, בסך נומינאלי של 20,000,000 ₪ לשנה היינו 40,000,000 ₪ בשנתיים האחרונות. לסכום זה יש להוסיף כמובן הפרשי הצמדה וריבית מיום גביית הפרמיות ועד השבתם בפועל.

יוער, כי למיטב ידיעת התובע, לגבי גימלאי צה"ל הוגשה כנגד הנתבעת תובענה נפרדת ובקשה להכירה כתובענה ייצוגית ולפיכך לא התבקש ייצוגם במסגרת תובענה זו, לעניין עילה זו בלבד.

105. לחלופין וכעילה שונה ונפרדת יטען התובע, כי יש להשיב את כל סכומי הפרמיות שנגבו ביתר (מעבר לנקוב בפוליסה) לקבוצה כולה, במהלך תקופת התובענה.

סעד זה מוערך על ידי התובע, כפי שיפורט להלן, בסך נומינאלי של 33,810,000 ₪. לסכום זה יש להוסיף כמובן הפרשי הצמדה וריבית מיום גביית הפרמיות ביתר ועד השבתם בפועל.

"הקבוצה" לצורכי סעד זה, הינה כל אנשי צבא הקבע, לרבות אלה שהיו במעמד זה במהלך השנתיים האחרונות וכן גימלאי צה"ל שחייהם בוטחו בפוליסה הנדונה.

106. התובע שומר לעצמו הזכות להוסיף טענות ו/או סעדים ו/או לתקן הסעדים המבוקשים, עם וככל שבמהלך הליך זה ו/או במסגרת התובענה המוגשת כנגד חבר וחברות הביטוח תומצא הפוליסה המלאה לעיונו.

יב. היקף התובענה בסעדים השונים

107. התובע, בכלים ובמידע המצוי ברשותו יכול רק להעריך היקף התובענה ובוודאי שהיקפה המלא יתברר בהתאם למידע המצוי בידי הנתבעת ובכל מקרה שומר התובע על זכותו לתיקון התובענה בהתאם לנתונים שיומצאו לו על ידי הנתבעת ו/או שיחשפו בפניו.

108. להערכת התובע מספרם של חברי הקבוצה הכולל, לרבות הגימלאים, מגיע כדי למעלה מ – 90,000 איש.

בכתבה שפורסמה במהלך החודש האחרון בעיתון גלובס טען יו"ר חֶבֶר היוצא, כי מספר אנשי הקבע הגימלאים מגיע כדי 70,000 – 80,000 איש.

למספר זה יש להוסיף את אותם אנשי קבע שהפסיקו לשרת במהלך השנים האחרונות ואינם נחשבים כגימלאי צה"ל, המוערכים על ידי התובע בכ – 10 – 20 אלף נוספים.

- העתק הכתבה מצורף **כנספח כה'**.

ברם מאחר והתובע מניח כי תחלופת אנשי הקבע תואמת כמעט את כניסתם של אנשי קבע חדשים לשירות הרי לצורך החישובים מוערך מספר חברי הקבוצה הכולל **בכל שנה** בכ – 70,000 איש.

הערכת הסעד הכספי המפורט בסעיף 104 מבוססת על פרמיות בשיעור שנתי נומינאלי של כ – 1,000 ₪, אך מאחר והגימלאים אינם כלולים במסגרת הקבוצה לעניין סעד זה, מעריך התובע את היקף הקבוצה מידי שנה ב – 20,000 אי.ש.

הערכת הסעד הכספי המפורט בסעיף 105 מבוססת על הסעד כספי הנומינאלי כפי שחושב עבור התובע (לתקופה של כשנתיים) במכפלת מספר אנשי הקבוצה מידי שנה (70,000 אי.ש), היינו כ- 33.810 מיליוני ₪.

109. התובע יטען, כי הערכת סכומים אלה הינה בקירוב, ועם קבלת פרטים מדויקים יותר מהנתבעת ניתן יהא לפרט ביתר דיוק את סכומי התביעה ו/או לתקנם.

יג. כללי וסוף דבר

110. תביעה זו מהווה דוגמה מאלפת לצורך בשימוש במכשיר התובענה הייצוגית, כאשר הנתבעת פועלת בניגוד להוראות הדין, תוך כוחה העודף וניצול העובדה כי המדובר באנשי קבע "שבויים".

הנתבעת לא תיקנה ולא חזרה בה גם נוכח פניותיו הרבות של התובע.

111. במקביל להגשת תובענה זו, מוגשת בקשה ותובענה כנגד חבר וחברות הביטוח.

112. הפיצול בהגשת התביעות מתחייב נוכח הסמכויות הקבועות לדיון בתובענות האמורות בחוק התובענות הייצוגיות והסעדים השונים המתבקשים.

113. עם זאת ככל שיאושרו הבקשות לברר התובענות כתובענות ייצוגיות, הרי לדעת התובע, מן הראוי לאחד הדיון בהן ובכל מקרה, ככל שהמדובר בסעדים כספיים חופפים (שנתיים בלבד) הרי הדרישה עומדת ביחד ולחוד כנגד הנתבעת, חבר וחברות הביטוח ואופן החלוקה של סכום זה ביניהן יקבע במסגרת בירור התובענות ו/או במסגרת הודעת צד ג' שיוגשו על ידי מי מהן.

114. למיטב ידיעת התובע, לא מתנהלות תובענות דומות כנגד הנתבעת, למעט תובענות של גמלאי צבא הקבע אשר הגישו תובענה ייצוגית כנגד המדינה בלבד כאשר הסעד שהתבקש היה השבת הפרמיות ששולמו על ידי גמלאי צבא הקבע בלבד בשנתיים האחרונות, בעיקר נוכח הטענה כי גמלאי צה"ל אינם כפופים להוראות פקודת המטכ"ל המוזכרת לעיל.

115. נוכח הגשתה של התובענה האמורה כאמור, בחר התובע שלא לבקש לייצג את קבוצת הגמלאים בלבד בטענה האמורה כנגד המדינה בלבד.

116. כבוד בית המשפט יתבקש להנחות את התובע בכל הוראה שימצא לנכון בדבר אופן המשך ניהול התובענה לאחר אישורה.
117. לאחר אישור התובענה כייצוגית וככל שתתקבל, או לחלופין ככל שתודיע הנתבעת כי חדלה מגביית דמי הביטוח ו/או לחלופין מגביית דמי הביטוח ביתר, יתבקש כבוד בית המשפט לאשר למשרד הח"מ שכר טרחה בשיעור המקובל בתובענות מסוג זה שיחושב מסכום ההשבה הנתבע ומהערכת הסעד הכולל לקבוצה בעתיד (להלן: "סכום התביעה הכולל") וכן לאשר פיצוי מיוחד לתובע כתובע ייצוגי בשיעור שיקבע על ידו, מסכום התביעה הכולל, כפי שתתקבל, בהתאם להוראות סעיף 22 לחוק תובענות ייצוגיות.
118. מכל מקום יש בתובענה זו, ככל שתתקבל או ככל שתודיע הנתבעת על הפסקת הגבייה, כדי להטיב עם חברי הקבוצה בשלושה מישורים:
- 118.1. האחד, השבת הסכומים שנגבו ביתר בתקופת התובענה.
- 118.2. השני, סלילת הדרך לחייבים לתבוע באופן אישי את הסכומים ששולמו ביתר גם בתקופה שקדמה לתקופת התובענה.
- 118.3. השלישי, הפסקת הגבייה לעתיד, המוערכת אף היא במאות מיליוני ₪.
119. למען הסר ספק, אין באמור בתובענה זו משום מיצוי מלוא טענות התובע כנגד הנתבעת, בעניינים אחרים, לרבות טענות בעניין גביית דמי חבר חודשיים לחבר ו/או ביטוח תאונות אישיות אשר אינן מעניינה של בקשה ותובענה זו.
120. אשר על כן מתבקש כבוד בית המשפט להורות כמפורט בתובענה זו ולחייב את הנתבעת בהוצאות התובע בתובענה זו, לרבות שכר טרחת באי כוחו בצרוף מס ערך מוסף כדין.
121. מן הדין ומן הצדק להיעתר לבקשה.

אמיר שאשא, עו"ד

ליאור צמח, עו"ד

באי כוח התובע
צמח - שאשא
משרד עורכי דין